

4 ~ '93

Veldwachter Hendrik Muskens uit Heerle

Gemeenteveldwachters zijn sinds de Tweede Wereldoorlog uit het straatbeeld verdwenen. Toch weten nog veel, met name wat oudere mensen, van hun bestaan af. Niet alleen het dorp Wouw had een of meerdere veldwachters ook het dorp Heerle had een eigen plaatselijke dienaar van de wet. Een van de meest bekende figuren was Hendrik Muskens die aan de Herelsestraat nr. 51 woonde. Het nu volgende verhaal is een bundeling van archiefgegevens en verhalen die zijn beide dochters Nellie en Mariet vertelden. Achter het verhaal is een genealogisch fragment opgenomen van Hendrik Muskens en zijn broer Jacobus.

Er bestaat nogal eens verwarring over veldwachter Muskens, kwam hij nu in 1917 of in 1919 naar de gemeente Wouw? Er zijn daar verschillende verhalen over in omloop. De verklaring daarvoor is simpel. Wouw kreeg twee keer een veldwachter Muskens binnen de gemeentegrenzen. En opmerkelijk is dat het twee broers van elkaar waren.

De eerste veldwachter Muskens was Jacobus Hendrik Muskens die zich op 17 april 1917 in Wouw vestigde. 1) Hij kwam op dat moment uit Vlijmen waar hij ook gemeenteveldwachter was. Jacobus, of Koob, zoals zijn nichtjes hem nog herinneren, woonde in Wouw in het pand Omgank A33. Hij was geboren in Meeuwen op 16 december 1884. Hij was getrouwd met Antonia Cornelia van Haperen uit Loon op Zand.

Veldwachter Jacobus Muskens was geen gemakkelijke. Veel inwoners van de gemeente hadden schrik van hem. En als we de krant uit die tijd moeten geloven, maakte hij regelmatig een proces verbaal. Het volgende bericht troffen we in De Zoom van 9 november 1917:

PROVINCIE NOORDBRABANT.

11 Januari 1919.
A. Nr. 17

te AFDEELING.

Onderwerp:
VELDWACHT.

De COMMISSARIS der Koningin in de Provincie Noordbrabant,
Gezien den staat van aanbeveling, opgemaakt door den Burgemeester
der gemeente *Wouw*
gedagteekend *5 Januari* 1919, tot benoeming van een
veldwachter in die gemeente;

Gelet op artikel 191 der gemeentewet;

HEEFT BESLOTEN:

1e. *Hendrikus Muskens te Weerwijch*

te benoemen tot veldwachter der gemeente *Wouw*
in te gaan op den dag zijner eedsaflegging, op de aan die betrekking ver-
bonden inkomsten;

2e. den benoemde te doen opmerken, dat hij, alvorens in bediening te
treden, in handen van den Burgemeester van *Wouw*
zal hebben af te leggen de eeden, voorgeschreven bij het besluit van 2
Februari 1912 (Provinciaalblad 1912 nr. 4), tot wijziging der instructie voor
de gemeenteveldwachters in Noordbrabant;

3e. den benoemde in herinnering te brengen, dat het bekleden
van nevenbedieningen, het uitoefenen van beroepen en het verrichten
van werkzaamheden, die niet tot hunne ambtsplichten behooren, den
gemeenteveldwachters nadrukkelijk is verboden.

Afschrift van dit besluit zal worden gezonden aan den Burgemeester
voormeld en aan den benoemde.

's Hertogenbosch, den *11^e Januari* 1919.

De Commissaris der Koningin voornoemd,
(get.) A. VAN VOORST TOT VOORST,

Voor gelijkkluidend afschrift,
De Griffier der Staten,

De inkomsten aan de bovenvermelde betrekking verbonden, zijn
ingevolge het besluit van den Raad der gemeente *Wouw*
van *26 Juni 1918*, bepaald op eene jaarwedde van
ƒ 600.-, eene vergoeding voor kleeding van
ƒ 80.- en eene vergoeding voor huishouden
van *ƒ 40.-*.

Aan
den heer Burgemeester
van
Wouw.

Mij bekend,
De Griffier der Staten van Noordbrabant,

Z. O. Z.

De benoeming van Hendrikus Muskens tot gemeente-veldwachter in Wouw. (NA 926 gemeente
Wouw - Streekarchief Zevenbergen)

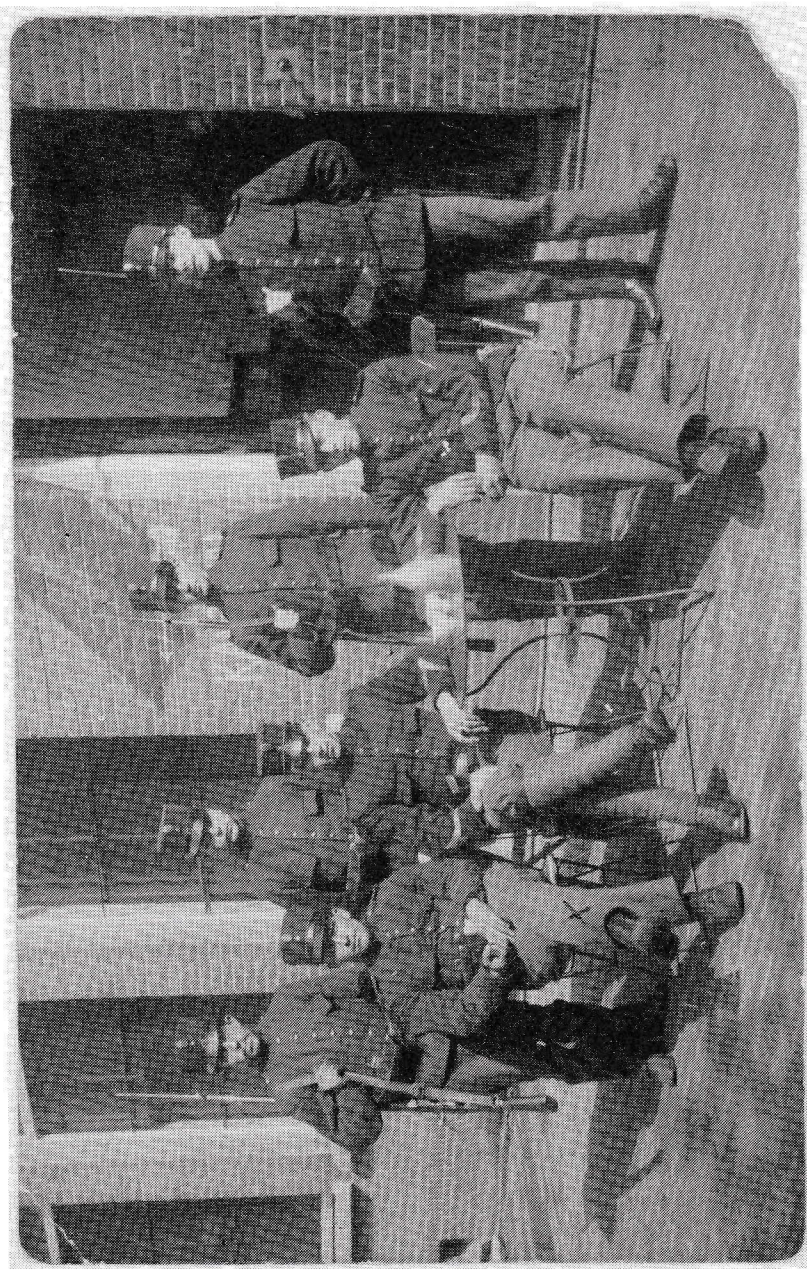

Foto uit de Eerste Wereldoorlog 1914-1918 toen Hendrik Muskens ingekwartierd was bij kapper 'Timmermans in Hoeven. Hij is de zittende persoon met het kruisje. De andere personen op de foto zijn ons onbekend. (Foto collectie M. de Wolf-Muskens - Roosendaal)

4
"In beslag genomen.

Toen gistermorgen de molenaar v.d.Br. te Moerstraten er lustig op los maalde, als of er geen toezicht bestond, kwam plotseling de veldwachter Muskens uit Wouw op z'n molen eens een kijkje nemen. Het slot van het onderzoek was, dat ruim 800 kg tarwe in beslag werd genomen, terwijl de molenaar wel een flinke straf zal ontvangen."

Lang bleef Jacobus Muskens niet in Wouw, want De Zoom van 4 november 1918 meldt dat veldwachter J.H. Muskens benoemd is tot rijksveldwachter te Heesch bij Oss. Het bevolkingsregister meldt echter dat hij per 30 november 1918 naar Nistelrode vertrok.

Hendrik Muskens

Amper twee maanden later wordt de broer van Jacobus Muskens, Hendrik, benoemd tot gemeenteveldwachter in Wouw. De benoeming wordt op 11 januari 1919 officieel bekrachtigd door de commissaris van de koningin. De benoeming zal ingaan op de dag waarop de veldwachter voor de burgemeester de eed aflegt. Het afleggen van de eed gebeurde op 1 februari 1919 voor burgemeester Hoeks. 2) En daar bleef het niet bij, want op 12 juli 1919 besluit de minister van Justitie om Hendrik Muskens ook te benoemen tot onbezoldigd rijksveldwachter. 3)

Voordat Hendrik Muskens veldwachter werd, was hij in dienst. Het was juist mobilisatie en daarom 'lag' hij in Zundert en Hoeven. Er zijn verschillende kaarten die het verloofde en later getrouwde stel aan elkaar schreef. In dienst haalde Hendrik de benodigde papieren om als veldwachter aangesteld te kunnen worden. Wouw was zijn eerste en meteen ook zijn laatste standplaats.

In het bevolkingsregister van de gemeente Wouw staat Hendrikus Muskens ingeschreven op Spreeuwenburg D2. Hij vestigde zich daar op 31 januari 1919 en hij was afkomstig uit Waalwijk. Later werd het adres diverse malen gewijzigd. Zo staat er Bergsestraat A 192, Bergsestraat

Hendrik Muskens met zijn eerste vrouw Maria Antonetta van Os. Links staat Lucie die een jaar of drie was en bij moeder zit Nellie die ongeveer 9 maanden was op deze foto. (Foto collectie N. Kerstens-Muskens -Roosendaal).

A 276, Herelsestraat D 98a en tenslotte Herelsestraat 129a.

Muskens moet toen al getrouwd geweest zijn, want zijn vrouw, Maria Antonetta van Os en zijn oudste dochter, Ludovica Petronella Muskens kwamen op 12 februari 1919 vanuit Waalwijk naar Wouw. 1)

Woningen

"We woonden eerst in de Oude Baan in Wouw. Daar stonden destijds drie huisjes. In één van die huisjes ben ik ook geboren. Voor die tijd was vader in de kost. Dat was ergens in de Bergsestraat, maar bij wie weet ik niet meer. Ik dacht bij Martens, maar het kan evengoed bij café Ansems of bij Wittebols geweest zijn. Het was in elk geval in de buurt van de bocht bij de kerk.

Zodra vader de beschikking kreeg over het huisje in de Oude Baan kwamen moeder met Lucie naar Wouw. Die woonden toen nog in Waalwijk", zegt Nellie Muskens.

Dochter Nellie werd volgens haar geboorteakte op 21 september 1919 geboren om zeven uur 's morgens in het huis A 149. Zij werd aangegeven door haar vader in tegenwoordigheid van Franciscus Simons, gemeente-veldwachter en Achiel Ludovicus Baetens, gemeenteveldwachter. 4)

Op 3 december 1920 wordt Antonie Ludovicus geboren. Dat gebeurde op huisnummer A 186. 5) Of de familie verhuisd is, of dat de gemeente de nummer heeft veranderd, weten de beide dochters van de oud-veldwachter niet, maar mogelijk dat de familie pas in 1920 de beschikking kreeg over het huisje in de Oude Baan en dat Nellie dus toch niet geboren werd in die woning.

Nellie Muskens is een dochter uit het eerste huwelijk van Hendrik Muskens. Ze herinnert zich het overlijden van haar moeder niet, maar wel dat ze toen een tijdlang bij haar grootouders in Eindhoven woonde. Dat waren de grootouders van haar vaders kant. Haar zus Lucia ging naar Hilversum naar de grootouders van moeders kant. De kleine Anton ging naar familie in Nuenen, maar hij overleed daar toen hij 20 maanden was. 6)

afgezonden 24 Sept. 1930.

KENNISGEVING.

bedoeld in art. 34, 1e lid der Pensioenwet 1922 („Stbl. Nr 240”).

Uw pensioensgrondslag als *gemeenteveldwachter*
is met ingang van *1 Januari 1930* vastgesteld op f. *1800,-*
Dit bedrag is samengesteld als volgt:

Jaarwedde	f. 1500,-
Emolumenten	
<i>Uniformkleding en schiedel</i>	f. 125,-
<i>Geneeskundige hulp</i>	f. 25,-
<i>Regeling huishuur</i>	f. 130,-
<i>Rijwielverlago f 25,-</i>	f. —
Totaal.	f. <i>1800,-</i>

Wouw, den *14 September* 1930.

De Raat

Burgemeester en Wethouders der

Gemeente Wouw.

[Handwritten signature], Burgemeester

[Handwritten signature], Secretaris.

- N.B. 1. Dit stuk moet worden bewaard ten einde bij een eventueel in te dienen pensioensaanvraag te worden overgelegd.
2. Tegen de beslissing omtrent den pensioensgrondslag kan binnen een maand na den datum van verzending dezer kennisgeving, bij den Pensioenraad te 's-Gravenhage een bezwaarschrift worden ingediend.
- Voor deze indiening is een recht verschuldigd van f. 5.-, te storten op de postrekening No. 74500 ten name van het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds.
3. Tegen de beslissing van den Pensioenraad op het bezwaarschrift kan binnen een maand nadat het afschrift van die beslissing ter post is bezorgd, in beroep worden gekoren bij den Centralen Raad van Beroep te Utrecht.
- Voor het instellen van dit beroep is ten behoeve van 's Rijks Schatkist een recht van f. 10.- verschuldigd, te storten op de postrekening No. 1.
- (Zie de art. 105 t/m 109a van de Pensioenwet 1922, Staatsblad No. 240).

Berekening van de pensiengrondslag van veldwachter H. Muskens per 1 januari 1930. (Archief gemeente Wouw)

Hendrik Muskens in zijn uniform van veldwachter. De foto moet rond 1921 gemaakt zijn, want hij draagt om de linkerarm een rouwband. Zij eerste vrouw moet kort tevoren zijn overleden. (Foto collectie N. Kerstens-Muskens)

Hertrouwd

Na het overlijden van zijn eerste vrouw moet veldwachter Muskens er alles aan gedaan hebben om zo snel mogelijk te hertrouwen. Hij kon zijn kinderen moeilijk missen, maar omdat hij vaak op pad moest om zijn functie te kunnen vervullen, kon hij onmogelijk de kinderen bij zich houden. Hij moet in die tijd nogal een bij Net en Jan Lauwerijssen op de Markt gekomen zijn. Van daaruit kon hij de pompen op de Markt waar de dienstbodes en knechten van de beter gesitueerden om water kwamen in de gaten houden.

"Vader heeft zijn tweede vrouw bij de pomp op de Markt leren kennen. Zij was dienstbode bij de Wouwse burgemeester en kwam daarom regelmatig water halen," vertelt Nellie Muskens. Het klikte tussen Hendrik Muskens en Adriana Hertogh, want op 4 mei 1922 traden ze in het huwelijk en konden de twee oudste kinderen terug naar huis komen. De kleine Anton bleef bij zijn familie in Nuenen, die was toen al erg ziek en stierf enkele maanden later.

In het huisje aan de Oude Baan in Wouw werd op 4 februari 1923 Antonius Ludovicus Johannes geboren. De veldwachters Achiel Baetens en Marijn van Eekelen stonden Hendrik Muskens ter zijde toen hij het kind op vijf februari aan kwam geven op het gemeentehuis. 7)

Verhuizing

De familie verhuisde van Wouw naar Heerle. Nellie Muskens zegt daarover: "We zijn later verhuisd later van de Oude Baan naar Heerle. Daar woonden we eerst bij Hagenaars in een dubbel huis. Vader liet toen een huis bouwen en daar zijn we gaan wonen", weet Nellie Muskens zich nog te herinneren.

De verhuizing naar Heerle moet tussen 1923 en 1924 plaats hebben gevonden, want Anton werd nog in Wouw geboren, maar Corrie die op 20 oktober 1924 geboren werd, zag het levenslicht op huisnummer D 98a. 8)

In dat huis werden ook Mariet en Joke geboren, want aan het nieuwe huis werd pas in 1931 begonnen en het duurde

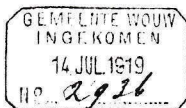

2de AFDEELING C.
POLITIE.

's-Gravenhage, den

12 Juli 1919.

N°. 833.

Ik heb de eer te Uwer kennis te brengen, dat op heden aan
den Heer Procureur-Generaal, fungerend Directeur van Politie te

's Hertogenbosch

eene aanstelling van

ONBEZOLDIGD RIJKSVELDWACHTER

is verzonden ter uitreiking aan

H. Muskens

Veldwachter der gemeente
Wouw.

Ingeval van ontslag, overplaatsing of overlijden van genoemden
persoon, wordt daarvan bericht ingewacht bij den Heer Districts-
Commandant, tevens Inspecteur der Rijksveldwacht te

's Hertogenbosch

De Minister van Justitie.

Namens den Minister,

De Secretaris-Generaal,

van Blom

Aan
den Heer Burgemeester van
6. Wouw.

De benoeming van Hendrikus Muskens tot onbezoldigd rijksveldwachter (NA 929 gemeente
Wouw - Streekarchief Zevenbergen)

tot 1932 voor de familie Muskens hun nieuwe woning aan de Herelsestraat kon betrekken.

"Moeder was voor de kinderen uit het eerste huwelijk van vader vaak nog beter dan later voor haar eigen kinderen. Ik weet nog dat we altijd prachtige pijpekrullen in ons haar hadden en dat we grote strikken droegen. Gingen we naar familie in Hilversum of Oost-Brabant dan kregen we prachtige kleren aan. Moeder wilde op die manier laten zien dat ze goed voor ons zorgde. Het was ook een buitengewoon lieve vrouw", zegt Nellie Muskens.

Nieuwbouw

In het Wouwse archief zit de aanvraag voor een bouwvergunning van 2 oktober 1931 voor een woning aan de Herelsestraat compleet met een blauwdruk. De bouwkosten van het huis bedroegen 3.000 gulden en de woning werd gebouwd door L. Stok uit Halsteren. Het huis staat er op dit moment nog bijna in precies dezelfde staat als op de bouwtekening van 1931 te zien is. Het gaat om Herelsestraat 51. Het huis telde een voor- en een achterkamer, een keuken, een gang en een bergplaats. Op de bovenverdieping waren drie slaapkamers. Het huis kreeg een plat dak dat was afgewerkt met dakleer en afgestreken met 'cementmastic' en daarop een 'grindtlaag'. Onder het huis kwam tenslotte nog een kelder.

Opmerkelijk is wat er geschreven staat over het toilet:

"Het privaat is ingericht met gemetselde zitting waartusschen aarden trechter, een en ander afgedekt met houten bovenbril"

Dat toilet stond helemaal achter in de aanbouw aan het eigenlijke woonhuis, achter de berging. Met een pijp stond het toilet in verbinding met een put achter de woning. Een naast het toilet staat een kolenhok ingetekend. De watervoorziening bestond uit een welwaterput.

9)

"In dat huis zaten schuifdeuren met glas er in. Op die deuren stond een grote pauw. Ik zou eigenlijk nog wel eens willen kijken of die schuifdeuren er nog zijn, maar ik denk het niet. Naast die schuifdeuren was een kast en boven die kast zat een loze ruimte. Daar werden de

Trouwfoto van Hendrikus Muskens en Adriana Hertogh gemaakt op 4 mei 1922. (Foto collectie N. Kerstens-Muskens - Roosendaal)

No 12.

Den vierden Mei

negentienhonderd twee en twintig, verschenen voor mij Ambtenaar van den Burgerlijken Stand der gemeente W O U W in het openbaar en in het huis der gemeente ten einde een huwelijk aan te raan

Hendrikus Muskens, weduwnaar van
Maria, Antonetta van Oss.

oud een en dertig jaren, gemeente soldaatster
geboren te Meentwien wonende
te Wouw.

meer derjarige zoon van Antonie Muskens, en van
Petronella, Helena Glasbeek, beider zonder
beroep, en wonende te Eindhoven.

Adriana Hertogh^{en}

oud zes en twintig jaren, zonder beroep
geboren en wonende
te Wouw.

meer derjarige dochter van Johannes Hertogh, oud twee
en vijftig jaren, landarbeider, en van Cornelia
van der Meer, oud een en zestig jaren, zonder
beroep, beiden wonende te Wouw.

H. anderszins bekend, word mij tegenwoordig, ver-
klaard te bevestigen in dezen echt.

Huwelijksakte van Hendrikus Muskens met zijn tweede vrouw Adriana Hertogh op 4 mei 1922
te Wouw (BS gemeente Wouw)

41

worsten te drogen gehangen. In de oorlog viel een worst tussen de kast en de ruimte waar de schuifdeur in liep. Die deur kon toen niet helemaal meer dicht. Toen we na de bevrijding in het huis terug kwamen, was er precies door het deel van de deur dat niet dicht was, geschoten. Het glas in duizend stukken," herinnert Nellie Muskens zich nog

Inkwartiering

"Wij hadden als een van de eersten op Heerle telefoon. Die telefoon was wel nodig, want alles werd vanuit Wouw geregeld. Door die telefoon kregen we in de oorlog ook inkwartiering van de Duitsers. Die hadden verbinding met achterland nodig, ze kropen in de kelder. Op de dag dat ze de kelder als post in kwamen richten, waren we juist een varken aan het slachten. Vader en Anton gingen direct naar de timmerwerkplaats van Doggen om boardplaten op te halen. Die werden rond de spekkuij in de kelder gezet en gewit, zodat de Duitsers afgeschermd zaten.

In de kelder stonden ook weckpotten. Die waren van glas. De Duitsers waren bang dat als er geschoten zou gaan worden die potten uit elkaar zouden springen en dat ze getroffen zouden worden door het rondvliegend glas. Die moesten daarom de kelder uit," zegt Mariet Muskens.

Maar niet alleen de Duitsers zaten in de oorlog in huize Muskens, er waren ook nog twee onderduikers in huis. Dat waren P. Neefkens, een politieman uit Bergen op Zoom en Jef Seelen, de zoon van een leerfabrikant uit Tilburg.

"In de oorlog kregen we vaak brood, melk en andere dingen. Die bracht vader mee als hij zijn ronde door de gemeente had gedaan. In die tijd ruilde vader ook een paar schoenen voor een wagen met mastepinnen om de kachel te stoken. We hebben wel moeten zwoegen om die klein te maken om ze in de kachel te krijgen, maar we hadden weer voor een hele winter hout. Dat hout ging in de allesbrander in de kamer en in de cuisinière in de keuken. Dat was een hele mooie kachel, waar moeder best trots op was", weet Mariet nog.

Werkzaamheden

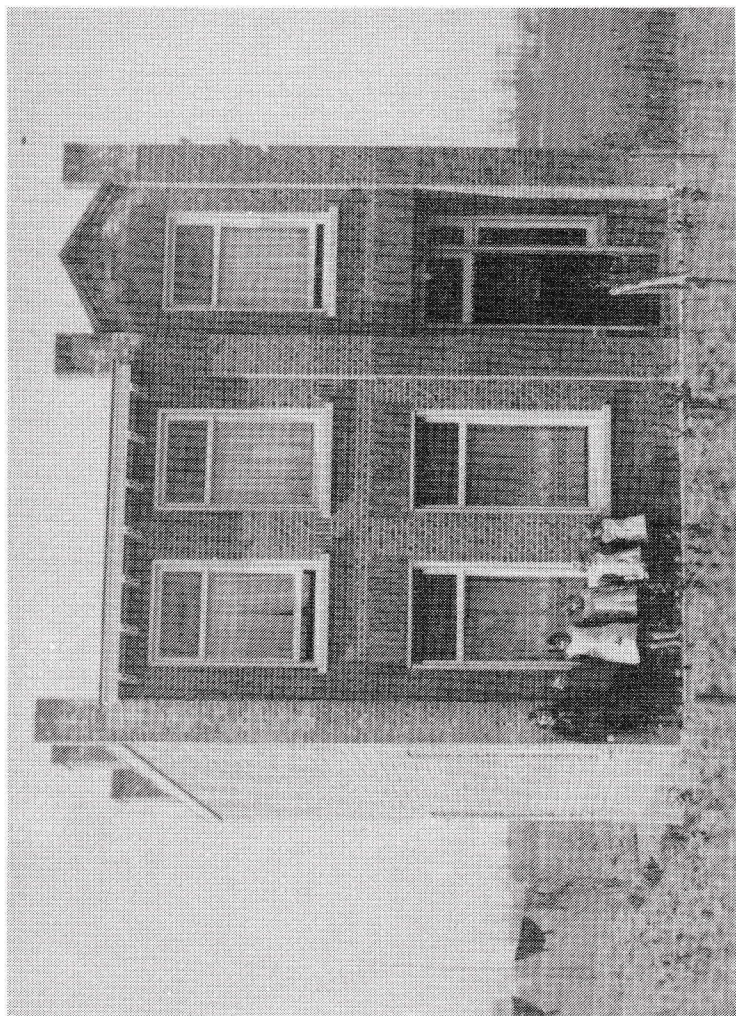
"Vader moest regelmatig naar België om daar koeien te gaan merken die in Nederland in weilanden graasden. Hij ging dan met de boeren de wei in en vaak ook in de stallen. Als hij thuis kwam, zag hij er niet uit, helemaal onder de troep en de koestront. De blaren stonden vaak op zijn handen. Dat merken ging met een ijzer waarin het jaartal stond. Dat ijzer werd warm gemaakt en het jaartal werd in de hoeven of de hoorns van het dier gebrand. Op die manier waren de dieren herkenbaar", zegt Nellie Muskens, ze trekt daarbij haar neus op alsof ze op datzelfde moment nog de lucht ruikt die haar vader verspreidde als hij thuis kwam van dit buitenlandse karwei.

"Vader moest ook allerlei andere werkzaamheden verrichten als veldwachter. Hij moest de dagelijkse controles op het verkeer uitoefenen, maar er reed toen lang niet zoveel op de weg dan tegenwoordig," vertelt Mariet Muskens, "maar er waren ook echte rotkarweitjes. Als er iemand verdronk moest vader daar ook naar toe. En als er brand uitbrak moest hij ook op pad en dat was vaak midden in de nacht. Als hij dan 's morgens of in de loop van de dag thuis kwam, was hij doodmoe".

In het Wouwse archief zit een boek waarin de verbalen over de periode 1933-1935 staan opgetekend. Daarin staat per dag aangegeven welke bekeuringen werden uitgeschreven, maar ook welke veldwachter de bekeuringen uitschreef of welke andere activiteiten ontplooid werden. Het boek begint in september 1933 en in dat jaar wordt de naam van veldwachter Muskens 6 keer vermeld. In 1934 was dat 47 keer en in 1935 weer 47 keer. Daarbij gaat het om een grote diversiteit van zaken. Variërend van een fiets waarop geen belastingplaatje is bevestigd tot een aanrijding met een auto en van een verstekeling in de trein tot de overtreding van de wapenwet. 10)

Muskens ging ook vaak met anderen op stap, zoals op 14 april 1934 toen hij er met commiezen H. de Ree, A. Zwartveld en A. J. Meesters uit Bergen op Zoom op uit trok. Het ging om de overtreding van de Crisiszuivelwet van 1932. En schrikt U niet van het tijdstip. De over-

De woning Herelsestraat 51. De kinderen Muskens staan netjes op een rijtje. V.l.n.r.: Lucie, Anton, Nellie, Corrie, Mariet, Joke. (Foto collectie N. Kerstens-Muskens - Roosendaal)

In het jaar een duizend negen honderd en negentien, den twee en twintigsten der maand September verscheen voor ons, Ambtenaar van den Burgerlijken Stand der gemeente WOUW, Hendriken Mouskens.

Deze aangifte is gedaan in tegenwoordigheid van Franciscus Simons
 and negen en veertig jaren, van
 beroep gemeent. veldwachter wonende te Hoobro en
Schoolmeester Lodovicus Bakkens,
 and veer en dertig jaren, van beroep gemeent. veldwachter
 wonende te Hornt

De Ambtenaar van den Burgerlijken Stand.

Geboorteakte van Petronella Adriana Muskens (Nellie) geboren op 21 september 1919 te Wouw.
(BS gemeente Wouw)

trekking werd geconstateerd om kwart over vier 's morgens op de Herelse Heide. Daarbij werd een arbeider uit Heinenoord aangehouden.

Die Crisiszuivelwet betrof een verbod op het vervoer, de verkoop en het voorhanden hebben of afleveren van zuivelprodukten die niet voorzien waren van een rijkskeurmerk. De wet dateerde van 10 juni 1932 en in de loop van dat jaar werden meer van deze noodwetten afgekondigd.

Regelmatig ging Muskens met de commiezen op stap en vaak was dat op de Herelse Heide waar Muskens immers vlak bij woonde.

Smokkelen

Met die smokkelaars had veldwachter Muskens vaak te maken, vooral in de jaren dertig toen het niet alleen verboden was om melkprodukten te vervoeren, maar ook suiker, vlees en graan, ging hij vaak op pad, samen met commiezen, want alleen mocht dat niet. Dat betekende heel afwisselende diensten, niet alleen overdag, maar dikwijls 's nachts. En er werden vaak smokkelaars in de kraag gegrepen. Zo kreeg veldwachter Muskens in 1932 een gratificatie van een tientje omdat hij 862½ kg suiker had weten te achterhalen. "Berucht was in die tijd 'de Zwarte van Meel', maar onze pa kon met hem lezen en schrijven. Hij was er niet bang voor en Van Meel kon dat wel waarderen", zegt Nellie Muskens.

"Als veldwachter van de gemeente Wouw moest pa meermalen nachtdienst doen en vooral ook velddienst, dus uitkijken naar smokkelaars. Belgen die naar Nederland kwamen met hun "waar" en ook naar Nederlands die hun waar naar België probeerden te brengen. Die smokkelwaar bestond vooral uit tarwe, graan, boter, kaas en melk.

Dan lag pa op de uitkijk, altijd vergezeld van zijn trouwe viervoeter, de hond Nero, die altijd dicht tegen zijn baas in een greppel lag.

Wanneer er onraad dreigde was het de hond die dat als eerste bemerkte. Hij waarschuwde zijn baas die daarop rustig en attent afwachtte. Dan kwamen eerst de 'voorlopers' op een gammele fiets zonder licht kijken of alles

Voorgevel.

Voorgevel van de woning Herelsestraat 51 zoals die op de bouwtekening werd weergegeven.
(Archief bouwaanvragen gemeente Wouw)

veilig was. Zo ja, dan gaf hij een sein voor zijn makkers, die kort daarop aan kwamen fietsen, ook allen zonder licht op hun fiets, maar op hun bagagedragers zware zakken vol smokkelwaar. Dan was het een koud kunstje voor de veldwachter en zijn hond om de bende aan te houden en te verbaliseren," vertelt Mariet Muskens. De smokkelaars hebben het leven van de familie Muskens wel beïnvloed. Vanaf het platte dak speurde Hendrik Muskens 's avonds vaak de omgeving af en vooral de richting van de Herelse Heide hield hij in de gaten. Zo bespeurde hij op een avond onraad omdat de hond maar bleef blaffen. In burger ging hij buiten kijken en merkte dat een rij mannen met grote zakken door het dorp ging. Hij maakte een praatje en de Belgen, want dat waren het, vroegen of ze bij hem wat water mochten drinken. Muskens vroeg ze binnen en haalde meteen ook de hond er bij. "Die moest de lucht opsnuiven, want toen de mannen vertrokken waren, belde hij Hessel de Ree in Wouw, de commies, en samen gingen ze met de hond op pad. Die bracht ze direct naar de schuur van Deelen, waar de smokkelwaar opgeslagen lag. Het ging om een grote partij suiker die in beslag genomen kon worden", vertelt Nellie Muskens.

Uitrusting

Het uniform van veldwachter Muskens was zwart, met zwarte beenkappen en daaronder werkschoenen. Het uniform werd gecombineerd door een uniformjas en een platte pet. Er hoorde ook een sabel bij met een fraaie nikkelen knop, een pistool en een gummistok. Alle drie die wapens moest een veldwachter altijd bij zich dragen. "Die beenkappen heb ik heel wat keren moeten poetsen. Dat was een karweitje dat ik best leuk vond, want het leer ging er altijd prachtig van blinken", zegt Mariet Muskens.

"In de schuur hadden we spijkerplanken en vader had ook een boksbeugel. Die spijkerplanken werden gebruikt om auto's aan te houden. Reden ze door, dan kwamen ze op de spijkerplanken terecht. Of vader die boksbeugel alleen voor zijn eigen veiligheid bij had of dat hij die ooit gebruikte, weet ik niet. Zelf heb ik nooit gemerkt dat

4

hij bang was. Moeder wel, die was altijd angstig als vader 's nachts op pad moest. Ze stak dan kaarsjes aan en zat te bidden," vertelt Mariet.

"We hadden ook een hond. Die ging altijd met vader mee als hij er op zijn fiets op uit ging. De hond hield de wacht bij de fiets. Die is echt nooit weggehaald. Op een keer had vader zijn fiets bij het station vlak naast de rails weggezet. De hond lag er naast en waarschijnlijk is toen door een voorbijrazende trein zijn adem afgesneden. Hij week geen meter van het rijwiel, maar bleef er wel dood naast liggen. Vader was helemaal van de kook toen hij thuis kwam. We dachten eerst dat oma gestorven was, maar toen bleek dat de hond dood was, hebben we heel wat afgehuild", zegt Nellie.

Ontzag

"Vader had in Heerle best veel ontzag. Toch zag hij vaak dingen door de vingers. In onze ogen was hij een eerlijk en menselijk persoon, of het nu om de directeur van de melkfabriek ging of om een gewone landarbeider, vader maakte geen verschil.

Maar als hij kwaad werd, moest je toch oppassen. Met de kermis was er vaak heibel en dan kwamen er extra veldwachters of marechaussees uit Roosendaal. Bij café Doggen heeft hij wel eens een herrieschopper vierkant op straat gegooid.

Waar hij niet zo veel van moest hebben was van het wegbrengen van mensen naar Vught. Ik ben wel eens mee geweest, want als het om een vrouw ging mocht de veldwachter niet alleen, maar moest er een andere vrouw mee", weet Nellie Muskens nog," we gingen daar met de trein naar toe en je was er zowat een hele dag mee op pad".

Dat wegbrengen van een persoon naar de psychiatrische inrichting in Vught zou veldwachter Hendrik Muskens ook fataal geworden zijn. Tijdens een van die begeleidende diensten zou hij een klap tegen zijn hoofd hebben gekregen, waardoor hij later last had van hoofdpijn en hij ook doof is geworden. "Maar het kan evengoed een fami-

41
liekwaaltje geweest zijn, want grootvader had er ook last van," weet Nellie.

"Het gebeurde bij vechtpartijen ook wel eens dat hij klappen op liep. Daar vertelde hij wel eens over, maar hij besprak lang niet alles thuis, zeker niet met de kinderen. Ook op school kwam vader wel eens, als er kinderen mishandeld waren, thuis of op school, of als kinderen lang niet op school kwamen.

Als er op de grens van Wouw en Bergen op Zoom iets gebeurd was, werd hij wel eens door de politie van Bergen op Zoom met het zijspan opgehaald.

Kermis

"Op dinsdag met de kermis ging vader altijd vroeg op stap. Hij ging dan in burger. Van deze en gene kreeg hij dan een borreltje en in een lollige stemming kwam hij dan thuis. Maar hij vergat nooit om voor moeder een bosje gerookte paling mee te brengen", zegt Nellie.

"In die tijd kende elk gehucht nog zijn eigen kermis, de Roskam, de Hazelaar, Moerstraten en noem maar op. Als het kermis was, bestond dat uit drinken in de cafés en dansen. Dan kwam er altijd versterking uit omliggende dorpen. Wij kregen altijd de wacht aangezegd, want voor je 18de mocht je niet gaan dansen en dochters van de veldwachter al helemaal niet. Toch deden we dat natuurlijk wel, maar gelukkig heeft hij het zelf nooit gezien, anders had er vast wat gezwaaid", zeggen Nellie en Mariet.

"Als vader in uniform was en hij kwam in een café of bij een feest dan dronk hij nooit, maar hij kwam dan vaak thuis met sigaren. Die haalde hij altijd uit zijn pet. Tegen de kermis bracht hij ook altijd kaartjes van de mallemlen mee. Daar kwamen wij dan weer goed mee weg," zegt Nellie.

"Er waren ook belachelijke diensten. Als de koningin met de trein langs Wouw kwam, moest vader er in vol ornaat op uit. Gepoetste schoenen, blinkende koppel, witte handschoenen aan en zijn pak keurig in de vouw. Hij moest dan bij de spoorwegovergang in de Boerenweg gaan staan. Als de trein voorbij raasde, moest hij salueren.

Als wij dan vroegen of hij de koningin had gezien, moest hij dat altijd ontkennen. De gordijntjes waren dichtgeschoven. Het verhaal gaat dat prins Hendrik in Bergen op Zoom een verhouding had met een vrouw en dat Wilhelmina daarom bij het passeren van Bergen op Zoom altijd de gordijntjes dicht schoof. Maar of dat ook inderdaad waar is, weet ik niet", zegt Mariet

"Moeder had het ook vaak druk met het werk van vader. Als het Ronde van Wouw was, reden de renners ook over Heerle. Dan moest bij elke zijweg een veldwachter, politiemann of militair staan. Die kwamen altijd bij ons thuis eten. Moeder zorgde dan voor warm eten. Die politiemensen en militairen kwamen graag bij ons en moeder kon op die manier weer een extraatje verdienen," weet Nellie Muskens.

Zilveren jubileum

Dat men in Heerle best tegen veldwachter Muskens op keek, bleek bij zijn 25 jarig jubileum in 1944. Hij was toen een kwart eeuw in dienst bij de "Nederlandsche Politie" zoals De Grondwet schreef. Niet alleen op gemeentelijk niveau werd hij in de bloemetjes gezet. Ook de bevolking van Heerle leefde mee en ondanks de barre en slechte omstandigheden, midden in de oorlogsjaren, kreeg hij veel presentjes en cadeautjes in de vorm van schaarse etenswaren en gebruiksartikelen.

In De Grondwet verscheen het onderstaande artikeltje:

Zilveren jubileum opperwachtmeester

Op 1 Febr. jl. herdacht opperwachtmeester Muskens uit Heerle, den dag waarop hij 25 jaar in dienst was bij de Nederlandsche politie. Om 11 uur had op het gemeentehuis in de voor deze gelegenheid feestelijk versierde raadszaal een officieele ontvangst plaats. Aanwezig waren o.m. opperluitenant van der Lelie, de burgemeester, hoofdwachtmeester Geurts met nog enkele hoofdwachtmeesters en een voltallig poli-

Foto gemaakt tijdens een Heerlese kermis. V.l.n.r.: Janus Konings, Van Eekelen, die de bijnaam "De Ficts" had, veldwachter Hendrik Muskens en Janus van der Heijden. De foto werd gemaakt bij café Doggen en de drie mannen speelden in een bandje. (Foto collectie: N. Kerstens-Muskens - Roosendaal)

N° 26

Heden *zwee en twintig Februari* _____
negentienhonderd zes en twintig, verscheen voor mij, Ambtenaar van den burger-
lijken stand der gemeente *Wouw*:

Henricus Muskens _____
oud *viyf en dertig* _____ jaren, *gemeentevelwaachter* _____
wonende te *Wouw* _____, die verklaarde, dat op
een en twintig Februari _____ dezes jaars, des *voor* middags
ten *kwart voor zes* ure, in deze gemeente in het huis wijk *29* _____ nummer
acht en negentig A _____ is geboren een kind van het *vrouwelijc* geslacht,
uit *zjne bedogenwvke Mariana Herkogh*, *zondcr beoog*,
wonende te *Wouw* _____

aan welk kind word *en* gegeven de voorna *maria* van _____
Maria Catharina Antonetta _____

Gedaan in tegenwoordigheid van:
Rehel Rudovicus Baekens _____
oud *een en veertig* _____ jaren, *gemeentevelwaachter* _____
wonende te *Wouw* _____
en van *Johannes Markus* _____
oud *zwee en twintig* _____ jaren, *manufachurier* _____
wonende te *Wouw* _____

Waarvan akte, welke overeenkomstig de wet is voorgelezen. _____

E. Muskens
A. d. Baekens _____
Wouw, 21

Geboorteakte van Maria Catharina Antonetta Muskens (Mariet) geboren op 21 februari 1926 te Heerle. (BS gemeente Wouw)

4
tiecorps der marechaussée van de afdeeling en groep Wouw, alsmede het secretariépersoneel.

Nadat opperwachtmeester Muskens met zijn echtgenoot en kinderen hadden plaatsgenomen, werd allereerst het woord gevoerd door opperluitenant Van der Lelie, die namens afdeeling en groep een cadeau aanbood in den vorm van een ligstoel en voor zijn echtgenoot een bloemenmand. Daarna werden door den groepscommandant, hoofdwachtmeester Geurts enkele woorden van hulde gebracht aan den jubilaris en zijn echtgenoot, vervolgens nam de burgemeester het woord, die zich bij de woorden door den opperluitenant en hoofdwachtmeester gesproken, aansloot en bood namens het gemeentebestuur en personeel een levensgrote foto aan, den jubilaris zelf voorstellende.

Daarna dankte opperwachtmeester Muskens allen, die er toe hadden bijgedragen dat deze dag voor hem een onvergetelijke zou worden en stelde voor in deze feestdagen allen bij hem een glaasje te komen drinken, waarvan dankbaar gebruik is gemaakt."

'Plisiekotje'

Heerle had ook een eigen cel, of 'plisiekotje', zoals het in de volksmond heette. Dit was ondergebracht in een gebouwtje aan de Herelsestraat naast het pand waar nu de firma Heijnen gevestigd is. Tussen dit pand en dat van kapper Raats stond vroeger het brandweershuisje en in een deel van dat pand zat ook de politiecel. "Daar zaten regelmatig mensen en die moesten wij dan eten brengen. Daar kreeg moeder dan altijd wat geld voor en zodoende kwam er wel eens wat extra binnen. Soms had vader wel eens medelijden met iemand die in de cel zat. Hij haalde die dan wel eens naar huis en liet die in de tuin werken en met ons meeëten. Die politiecel was niet bepaald

Foto van de familie Muskens rond 1929. V.l.n.r.: Anton, Lucie, die verkleed als witte non gereed staat om aan de kindsheidsprocessie deel te nemen. Hendrik Musters, Adriana Hertogh met Joke op schoot, Corrie en Nellie. (Foto collectie N. Kerstens-Muskens - Roosendaal)

groot, iemand die er lang moest zitten was vast blij als hij er eens uit mocht. Je kwam binnen in een soort voorportaal. Via een doorgeefluik kon je dan het eten aan iemand die in de cel zat aanreiken", zegt Nellie Muskens.

In de oorlog liepen de cellen in de gemeente Wouw fikse schade op. Op 6 juli 1945 schreef de waarnemend groepscommandant A. van Dijk daarover een brief naar de Wouwse burgemeester. 11)

Uit deze brief blijkt dat de cel achter de Wouwse school in de Bergsestraat met simpele middelen weer opgeknapt kan worden. In Heerle ligt dat een stuk moeilijker. Van Dijk schrijft daarover:

"De cel te HEERLE is vrijwel geheel verwoest tengevolge van artillerievuur.

Ik moge U omtrent deze cel voorstellen haar geheel te laten afbreken en weder op te laten bouwen, met het bestaande materiaal, bij de woning van den Wachtmeester MUSKUS te HEERLE. De binnenmuur, die de cel scheidt van het brandspuithuisje, kan dan als buitenmuur worden gebruikt. Hierdoor worden veel reparatiekosten voorkomen omdat ook het platte dak geheel stuk is. Tevens verkrijgt dan den Heer RAATS, kapper, wonende te HEERLE D.229, wonende onmiddellijk naast bedoelde cel, een behoorlijke toegang tot zijn erf.

De verplaatsing van de cel naar de woning van genoemde Wachtmeester, is volgens m.i. een praktische oplossing daar het toch te voorzien is dat bedoelde woning steeds door een politieman bewoond zal zijn bij doorvoering al of niet van een Reorganisatie bij de Ned. Politie."

In de marge is later door iemand met potlood geschreven 'Eigendom van Muskens?'. En die opmerking klopt volkomen, want de woning was inderdaad van Hendrik Muskens en

INSPECTIE

DER
DIRECTE BELASTINGEN
INVOERRECHTEN EN
ACCIJZEN
TE

BERGEN OP ZOOM.

BERGEN OP ZOOM, DEN 11 Oct. 1932.

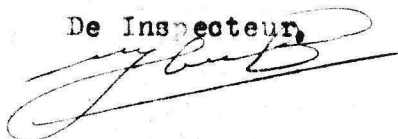
N° 747.

Onderwerp :
TOEWIJZING

Gratificatiën.

Naar aanleiding van de Min. Res. d.d. 4
October 1932 no. 160 C.D. heb ik de eer U me-
de te deelen, dat U uit overweging dat U
buitengewone toewijding hebt betoond
terzake van opsporing en inbeslagneming van
een partij van 862½ K.G. suiker een gratifi-
catie is verleend ad. f. 10,-.

De Inspecteur,

Den Heer H. Muskens

Gem. Veldwachter

te

W O U W.

De brief van de Inspectie der Directe Belastingen van 11 oktober 1932 waarin veldwachter Muskens een gratificatie van tien gulden wordt toegezegd (Collectie: N. Kerstens-Muskens - Roosendaal)

het plan van Van Dijk is nooit uitgevoerd. Overigens wist hij blijkbaar ook niet hoe de juiste naam van zijn ondergeschikte was, want hij schrijft inderdaad: Muskus.

Leefomstandigheden

Hendrik Muskens was ook vader. Hoe was hij eigenlijk als vader ?

"Hij was wel streng, maar hij kon met zijn ogen dwingen. Ik heb nooit een klap van hem gekregen. Met zijn stem kon hij je tot iets aanzetten. Ik vond het een goede vader, zelfs wel eens té goed denk ik achteraf. Moeder was veel strenger, maar die moest ook het grootste deel van de opvoeding voor haar rekening nemen. Zij moest altijd hard werken en een echte vetpot was het niet. We hadden wel een behoorlijke tuin en daarin werden groenten en aardappelen gekweekt en er stonden ook wat fruitbomen in. En dan werd er regelmatig een varken geslacht en natuurlijk werd er gewekt in van die glazen potten die in de kelder keurig in rijen op de planken stonden," zegt Marriet.

Uit archiefstukken blijkt dat het salaris van gemeenteveldwachter Muskens toen hij in dienst trad op 1 februari 1919 f 800,- per jaar bedroeg. Dat salaris bestond uit f 680,= salaris, een vergoeding van 80 gulden voor kleding en 40 gulden vergoeding in de huishuur.

Op 1 januari 1930 bedroeg het f 1.755,- , inclusief de toeslagen voor zijn rijwiel, het uniform en de vergoeding van geneeskundige kosten. In september werd dat bedrag gecorrigeerd naar f 1780,=. 12)

De bedragen veranderden in de loop van de jaren als volgt:

1 februari 1919:	f 800,=
1 januari 1930:	f 1.755,=
1 september 1930:	f 1.780,=
1 januari 1931:	f 1.880,=
12 oktober 1934:	f 1.825,=
1 augustus 1941:	f 1.915,=
1 januari 1943:	f 1.890,=

Zoals U ziet, zat er weinig salarisverhoging in in de periode van 1930 tot 1943. In dat laatste jaar ging het

Een foto van de familie Muskens uit 1935. Op de voorste rij in de geruite jurken v.l.n.r.: Mariet, Joke, Corrie. Op de achterste rij: Anton, Adriana Hertogh, Hendrik Muskens, Lucie en Nellie. De foto werd gemaakt op de stoep achter Herekestraat 51. (Foto collectie N. Kerstens-Muskens - Roosendaal)

salaris zelfs naar beneden omdat de vergoeding van 25 gulden voor geneeskundige kosten kwam te vervallen.

Geloof

"Vader en moeder waren diepgelovige mensen. Vaak hoorden we ze 's avonds op bed hardop bidden, het ene weesgegroetje na het andere, uren aan een stuk. Vielen ze in slaap en werd een van de twee daarna wakker, dan begon het weer opnieuw.

Op zondag moesten we ook altijd naar de kerk. Dat was niet steeds naar dezelfde mis, want als vader dienst had, ging hij naar een mis die in zijn werkrooster paste.

Ik herinner me ook dat we altijd aan de kindsheidsprocessie deel mochten nemen. Ik mocht meedoen als witte non en dat kostte toen één gulden. Later werd ik Apollonia. Vader had een tang gemaakt met een tand er in, een witte jurk aan en ik kon gratis meedoen omdat we zelf voor de kleding hadden gezorgd. Apollonia was de heilige die aangeroepen werd tegen de kiespijn", voegt Nellie er aan toe.

Ontslag

Bij schrijven van 12 juli 1946 werd gemeenteveldwachter H. Muskens met terugwerkende kracht per 1 maart 1943 eervol ontslagen als veldwachter. Schrikt U hier niet van, want in de oorlog waren deze mensen automatisch overgegaan naar de marechaussee of de gendarmerie zoals ze ook wel werden genoemd. Het ging hier louter om een formeel besluit. 13)

In de periode na de oorlog was Hendrik Muskens officieel gestationeerd in Pindorp. Op 14 oktober 1946 ging er een brief uit van L. van der Meulen, officier van de Rijks-politie van het gewest 's-Hertogenbosch naar "*Den Heer Burgemeester der gemeente Pindop, te Pindorp*" (!). Daarin werd gevraagd om keuring van Hendrik Muskens. Op 23 oktober worden de artsen J. Struijcken en D. van Hilten uit Breda aangewezen als keuringsartsen. Het

PENSIOENRAAD.

P. Exp. No. 8142.

's-Gravenhage, 13 Februari 1947.

ONDERWERP:
Geneeskundig onderzoek.

Verzoeken bij beantwoording van dit schrijven
datum en nummer nauwkeurig aan te halen.

DE PENSIOENRAAD,

Gelet op:

het door de geneeskundigen uitgebracht rapport omtrent
den gezondheidstoestand van H. Muskens, opperwachtmeester der
Staatspolitie te Heerle;

Gezien de Pensioenwet 1922 (Staatsblad No. 240);

Verklaart:

dat Muskens voornoemd, uit hoofde van ziekten of gebreken voor
de verdere waarneming van zijne betrekking ongeschikt is;
dat zijne ziekte niet het rechtstreeksch gevolg is van de uitoefening
van zijnen dienst.

Zendt afschrift dezer aan: den Inspecteur-Generaal der Rijkspolitie,
Carel van Bylandtlaan 1 te 's-Gravenhage en aan belanghebbende.

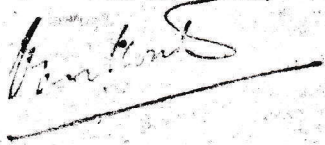
Aan

den heer H. Muskens

D 129 a

Heerle.

Voor eensluidend afschrift,
De Secretaris,

Het document van de Pensioenraad waarin de afkeuring van Hendrik Muskens bekend wordt
gemaakt. (Collectie: N. Kerstens-Muskens - Roosendaal)

rapport dat zij uitbrachten ontbreekt, maar vast staat dat de opperwachtmeester werd afgekeurd.

Op 29 januari wil de pensioenraad een afschrift van het besluit van de beide artsen en op 13 februari wordt de gemeente Wouw op de vingers getikt omdat twee specialisten het onderzoek hebben verricht, terwijl dat door één specialist en een algemene dokter verricht had moeten worden. 13)

Op dezelfde datum ging er ook een bericht naar H. Muskens, D 129a in Heerle waarin hem werd meegedeeld dat hij

"uit hoofde van ziekten of gebreken voor de verdere waarneming van zijne betrekking ongeschikt is; dat zijne ziekte niet het rechtstreeksche gevolg is van de uitoefening van zijnen dienst." 14)

Na zij afkeuring kwam opperwachtmeester Muskens thuis te zitten. Dat was op zich niet zo erg, want hij had genoeg hobby's zoals zijn grote tuin en ook het houden en kweken van duiven. In 1958 verkocht hij zijn woning in Heerle en hij verhuisde naar Wouw. Daar ging hij in de Pastoor Pottersstraat op nummer 51 wonen, naast zijn dochter die met Rinus van Merode getrouwd was.

Een jaar later overleed hier zijn tweede vrouw Adriana Hertogh. Zelf leefde hij tot 1967.

In 1965 kwam hij nog een keer in het nieuws toen hij bijna door een vliegtuigje geraakt werd. In Brabants Nieuwsblad verscheen daarover de volgende tekst:

VLIEGTUIGJE BELAAGT MANNEN

Van onze correspondent.

BERGEN OP ZOOM - De 74-jarige H. Muskens uit Heerle en de 66-jarige P. Nuijten uit Wouw zijn op een stukje bouwland nabij de Wouwse Tol belaagd door een eenmotorig vliegtuigje. De twee mannen die rondliepen om de stand van de bonen te bekijken, moesten zich plat tegen de grond werpen om niet te worden geraakt. Het toestel vloog enkele

Op 1 februari 1930 vierde veldwachter F. Simons zijn zilveren jubileum. Hier poseert het veldwachterskorps samen met burgemeester en wethouders voor het gemeentehuis. Voorste rij v.l.n.r. gemeentebestuurder P.J. Damen, wethouder C. van Gils, veldwachter F. Simons, burgemeester P. Goosen, wethouder J.B. Dekkers, gemeentesecretaris Jos Verpaalen.
 Achterste rij: twee onbekende marechaussees, veldwachter A.L. Baetens, veldwachter H. Muskens en de secretarie-ambtenaren J.C. van Wezel en F.G.M.A. Hulshof (Foto collectie N. Kerstens-Muskens - Roosendaal)

malen laag over hen heen, tot het op tien meter van hen vandaan in een sloot viel.

Onmiddellijk renden de belaagden naar de sloot om de vlieger te helpen. Toen ontdekten zij dat het vliegtuig onbemand was.

Het vliegtuigje - spanwijdte twee meter - was een model van de mechaniciën Henk Schoenmakers uit Hengelo, die het radiografisch bestuurd vliegtuigje op een weiland in de buurt in de lucht had gestuurd. Door de sterke wind was het enkele kilometers uit de koers geraakt.

De heer Muskens was een maand geleden op ongeveer dezelfde plaats door de bliksem getroffen. Hij was kortelings uit het ziekenhuis ontslagen. "Het deugt niet in deze hoek", zei hij, nadat het vliegtuigje was neergestort.

En met dit bericht uit de krant komt er een eind aan het levensverhaal van veldwachter Hendrik Muskens die veel Wouwenaren zich ongetwijfeld nog wel herinneren uit de tijd dat hij in het dorp Wouw woonde en de wat oudere Heerlenaren kennen hem zeker nog uit de tijd dat hij "veldwachter in actie" was in hun dorp.

Wouw, 27 november 1993

René Hermans

NOTEN:

1. Bevolkingsregister Wouw. Deel 40, fiche 0217, blad 196.
2. Nieuw Archief Wouw nr 926. Dossier gemeenteveldwachters.
3. NA Wouw nr 929. Benoemingen ambtenaren.
4. Burgerlijke Stand gemeente Wouw. Geboorteregister, akte van 22 september 1919.
5. BS gemeente Wouw. Geboorteregister, akte van 4 december 1920.

- 4
6. Overlijdensverklaring van de gemeente Nuenen. Aanwezig in collectie van N. Kerstens-Muskens.
  7. BS gemeente Wouw. Geboorteregister, akte van 5 februari 1923.
  8. BS gemeente Wouw. Geboorteregister, akten van 5 februari 1923 en 20 oktober 1924.
  9. Archief gemeente Wouw, bouwarchief nr 186. De aanvraag dateert van 1 oktober 1931. De goedkeuring werd op 3 oktober 1931 verleend. De woning werd gebouwd op het perceel K 1437.
  10. Lopend archief in de kelder van de gemeente Wouw Nr. A17.

Een greep uit de zaken die behandeld werden: aanzeggingen ingevolge de leerplicht, overtreding van het motor- en rijwielreglement, een auto die over het fietspad reed, overtreding van de Algemene Politie Verordening, ondervraging in verband met een verkeersongeval in Merxem, overtredingen van de vogelwet, de jachtwet en de invalidenwet, vernielingen, diefstal uit de woning van A. Linders in Heerle, brand in de schuur van Hopmans, belediging, diefstal van een lantaarn en dynamo bij de kerk van Heerle, een vechtpartij, een aanrijding in Deurne en mishandeling in café Chr. Raats.

11. Lopend archief gemeente Wouw. Nr. A478
12. Lopend archief Wouw A. 606.
13. Dossier H. Muskens in lopend archief gemeente Wouw.
14. Brief afkomstig van zijn dochter N. Kerstens-Muskens.

Een foto uit 1952 genomen voor de duivenkooi achter Herelestraat 51. Opa Hendrik Muskens met zijn kleindochter Marian Kerstens. Hendrik was lid van postduivenvereniging "De Reisduif" in Bergen op Zoom. (Foto collectie N. Kerstens-Muskens - Roosendaal)

Deze uitgave werd mede mogelijk
door de financiële steun van de
Drankencentrale "Wouw" B.V.